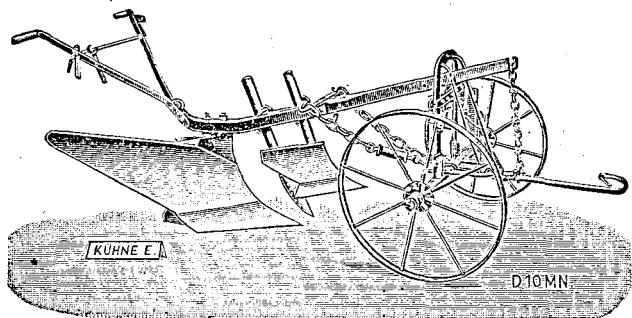

ERDÉLYI GAZDA

XLV. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1913. Október 19.

42. SZÁM.

ŐSZI IDÉNY 1913.

Egy- és többvasu ekéket,
mindenféle talajmivelő eszközöket,

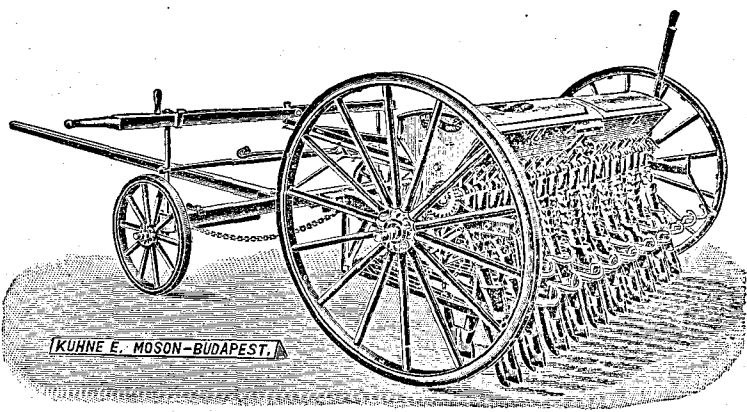
A vetőmag előkészítésére:

gabonatisztító- és szelelőrostákat, konkolyválasztógépeket,

hirneves vetőgépeket; legújabb és legtökéletesebb páratlansoru

„ROYAL DRILL“ sortrágyázó vetőgépeket,
„VERA II“ kanalas sorvetőgépeket,
„MOSONI DRILL“ és „PRIMA“ vetőgépeket
elismert elsőrendű kivitelben szállit:

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár részv.-társaság **Moson.**
Motorhajtású takarmánykamra felszerelések.

Hofherr Schrantz és Clayton Shuttleworth Részv.-Társ.

[Erdélyrészi vezérképvisellete és állandó nagy raktára

Kolozsvár, Deák Ferenc-utca

BABOS ÉS TÁRSAI vas nagykereskedésében.

Mindennemű mezőgazdasági gépek gőz és benzin cséplőkészletek, járgányos és kézi cséplőgépek, rosták, ekék, boronák, vetőgépek, takarmánygépek, borsajtók és szőlőzuzók legelőnyösebben beszerezhetők.

2956

Nagy készlet amerikai Manilla kéveköto zsinemből. — Árajánlattal megkeresésre készséggel szolgál.

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a
31 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
V., Nádor-utca 31-33. szám.
Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-
intézet. Kérjen ajánlatot!

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Igazgatóság Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.
F. év novem. hó 1-től saját székházába, a Kálvin-térre helyezték át.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére a legkülönbözőbb módokat szerinti, előnyös feltételek mellett.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

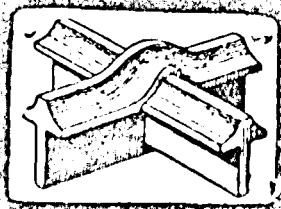
A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet-lesle-géből, közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.
Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.—	K
Tartalékok	3,357.603.—	„
Biztosított tagjainak fenntartása óta		
fizetett: tűzkárokból	10,741.000.—	„
jégkárokból	5,042.000.—	„
Biztosított érték tűzben 1912. évben	860,000.000.—	„
jégben 1912. évben	63,000.000.—	„
Életüzlet állománya	15,240.080.—	„

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

„GONOVISELÉS“ Országos Központi Segélyző Társulat
utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykikeresési (önállóítási) segélybiztosítások eszközöltetiek. Legelőnyösebb néplbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót készségi-gel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz.

2078

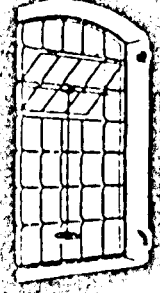

Szab.

„Köplinger“-rendszerű Idomvasablakok

Legjobb és a legolcsóbbak.
Egyedülálló — tökéletes — és költségtakaró díjazással szolgál.

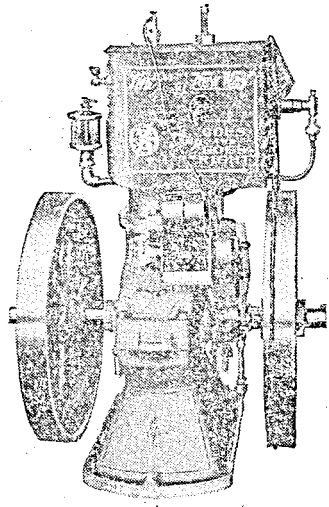
Lepten János Budapest, X., Asztalos Sándor-utca 16.

1913. szeptember havában Kolozsvárott aranyéremmel kitüntetve. 1913. október havában Grázban állami ezüst- és kiállítási aranyéremmel kitüntetve.

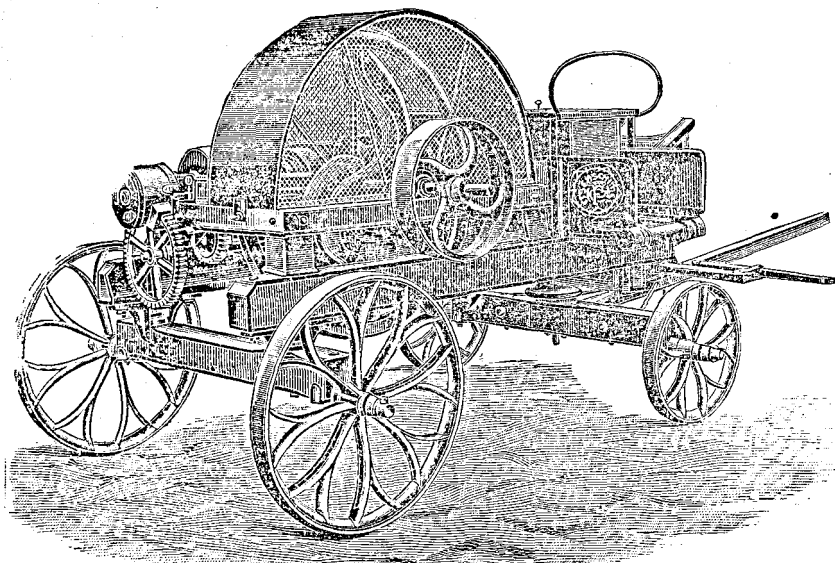
„NEW-WAY” benzínmotor

hűtővíz és csővezeték nélkül - - - a modern motorteknika legújabb vívmánya. 2½-től 12 lóerőig.

2672

Szerkezete egyszerű és zárt;
por, piszok nem érheti, ezáltal
a motor hosszú élettartalmu.
A legkitűnőbb anyagból készítve!
Ideális üzem a mezőgazdaság
és kisipar részére!

Bárki által könnyen kezelhető!

Szeceksavágóink, Répavágóink és Darálóink

tökéletes szerkezetüknél fogva közkedveltségnek örvendenek.

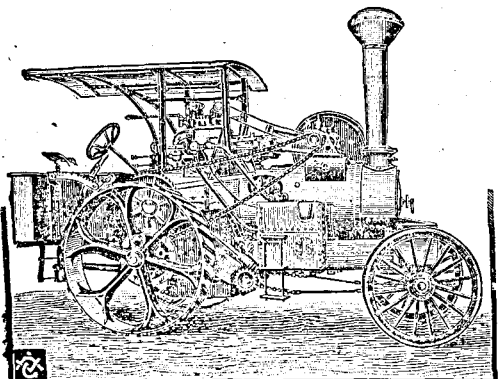
Árjegyzékkel készséggel szolgálnak:

BACHER RUDOLF — MELICHAR FERENC

Magyarországi vezérképviselő:

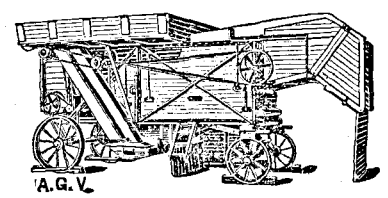
SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Teréz-körút 26.

Az állami gépgyár gyártmányai:

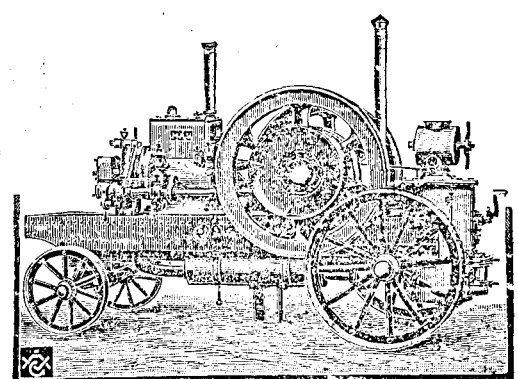
Utimozdonyok

14 légkörnyomásra, compound rendszer szerint szerkesztve.
Fa-, szén- és szalmatüzelésre! Gazdaságos üzem! Gőzcséplőgépek hajtására, tehervontatásra és utánuk akasztott ekével való szántásra alkalmasak.

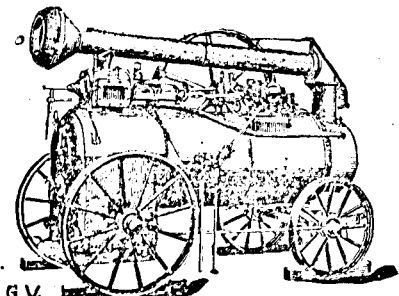
Acélkeretű golyós-csapágyas cséplőgépek.

Csekély hajtóerősükséglet! Csekély kenőanyag-fogyasztás! Tengelykopás kizárva! Nagy teljesítő képesség!

Szivógázlokomobilok

Ujdonság! Szabadalom!
Rendkívül olcsó üzem! Zajtalan működés!
Könnyű kezelés!
Üzemköltség naponként kb. 5 korona.
Földgázüzemre is alkalmasak!

GŐZLOKOMOBILOK

10 légkörnyomásra szerkesztve.
Fa-, szén- és szalmatüzelésre egyaránt alkalmasak. Nagy munkaképesség. Csekély vonóerősükséglet. Nagy tüzelőanyag- és vízmegtakarítás.

Eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító rosták

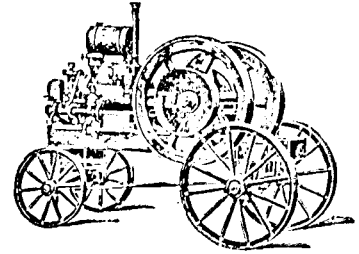
Resicai tükör acélekék.
Losonci egyszerű és műtrágya vetőszerkezettel kombinált

vetőgépek.

Tárcsás boronák.

Laas rendszerű répakapák.

2021.

Benzinlokomobilok

porlasztóval (karburátor) és szabadalmazott szelephűtéssel ellátva.
Megbízható üzem! Egyenletes járás!
Egyszerű kezelés! Kevés benzinfogyasztás!

Nyersolajlokomobilok.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Váci-körút 32. Filók. telepek: Nagyvárad, Debrecen, Temesvár

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Havasalji határgazdasági rendszerek Erdélyben. <i>Dr. Cséser Lajos.</i>	489
Románia termelési viszonyai. <i>Dr. Hory András.</i>	490
Gazdasági levelek.	492

Irodalmi szemle:

Könyv a telepítésről.	493

Egyleti élet:

Értesítés és meghívó.	493

Vegyes közlemények.

Hirdetések.

Havasalji határgazdasági rendszerek Erdélyben.

Írta:
Dr. Cséser Lajos.

I.

Valahonnan a »Gyalui havasok« 1000 méteres tengerszin feletti magasságából telefondróton nyugtat meg az »állami erdővéd«, hogy a havason vadászat, halászat s madarászatból megélni akaró embertelepülések már nincsenek. A tethely-

re utazva, bizonyítja ezt a kincstári erdők szélén meredező tilalomfa, hogy »Tilos a vadászat!« Ez a légeltető, pásztorkodó mokány egyedüli olvasnivalója, irodalma pedig a »rovás«, amelyre hetenként-hét-hetenként tarisznyát (szalonna, kenyér, hagyma és a legelő nyájjal közösöt) hozó gazda a nyájban látható változást felrójja. Tisztán pásztorkó életet a nyári időszakban találhatunk az erdélyi bércek fensíkjain elterülő és összefüggő községi, uradalmi, egyházi stb. havasalji bérelt vagy bárcás legelőkön — de ez állandó települést még nem jelent; a fennsík sötétyéből, vagy fából épült »kalyibák« télen nem füstölögnek — hacsak a vadász urak nem tartanak éppen szalonnasütő pihenőt.

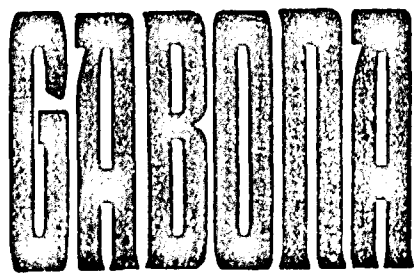
Azaz mégis akadnak téli állandó települtek is olyan havasokon, ahonnan a szénatermést *nem lehet leszállítani*: azt ott kell feletetni rideg marhával, vagy juhnyájjal. A magyar mezőgazdasági üzemtan megalapítója Hensch Árpád mondja könyvében, hogy: »A földbirtok használatának legegyszerűbb és legrégebb

alapja a legeltetés, melynél a *szántóföld még hiányzik*, a birtok területe csak legelőül szolgál: ez a *legelőgazdaság*. Hogy van-e még ilyen az Erdély koszorúzó bérceken, vagy mennyire alakult át fejlettebb határgazdasági üzemmformák felé? azt több erdélyi vármegye magasabb fekvésű, »alpesi« jellegű községeiből érkezett statisztikai jelentésekből rajzolom meg, illetve azokból tapasztalataimat egészítem ki. Határgazdasági tanulmányom alapja tehát a 12 havasalji község gazdasági adatait tartalmazó táblázat.

Mielőtt azonban belemélyednénk a számadatokba, meg kell állapítanunk, hogy bár a tudományos kritérium a *szántóföld hiánya* a vizsgálat alá vett községeiben nem állapítható meg, mégis inkább legeltető, pásztorkodó jellegű ezen községek határgazdasága, mert a *fütermő helyek* (rét + legelő) az átlagban jelentékenyebb területkiterjedéssel bírnak mint szántóföld, de a nagy állatlétszám is állattenyésztői foglalkozásra mutat s végül maga egy-egy község települése is legelő (alpesi) gazdasági jellegű, mert kilomé-

I. Erdélyrészi havasalji községek mezőgazdasági, földmívelési s állattenyésztési adatai.

Sorszám	Község, megye	Népesség		A határ elosztása							Gazdasági állatállomány								Jegyzet				
		lakosság	családok	szántó	kert	szőlő	rét, kaszáló	legelő	erdő	használatlan	összesen	ló	csikó	magyar tehén	piros tehén	növendék sz. marha	ökör	bivalj		juh	kecske	sertés	számos állat
		száma										d	a	r	a	b							
1	Felső-Gyurkuca, Kolozs m.	1700	600	10	—	—	800	4500	26700	—	32000	67	1	94	223	459	155	4	361	4	133	823	oláh lakosság, 10 k. h. árpa
2	Remete, Alsó-Fehér m.	2053	500	3224	—	—	2302	3628	2889	724	12777	150	80	55	250	300	200	—	20000	200	100	2260	szabad gardálkodás 1500 k. h. terv. gabona
3	Tarányos, Kolozs m.	1126	227	777	—	—	1000	233	2597	130	4737	40	3	256	13	117	94	—	1279	191	124	591	oláh lakosság, szabad gardálkodás
4	Gyimesközéplak, Csík m.	3918	832	415	2	—	2424	3207	1414	218	7688	357	39	1141	136	1079	290	—	4115	144	686	2756	szabad gardálkodás
5	Bánfidongó, Kolozs m.	614	116	319	—	—	—	240	720	9	1288	38	2	24	44	38	20	—	520	49	62	196	szabad gardálkodás oláh lakosság
6	Isztolna, Kolozs m.	230	48	170	29	—	134	37	1685	39	2094	21	—	14	32	26	2	4	—	—	52	94	nyomásos gardálkod. oláh lakosság
7	Albák Dealului telep, Alsó-Fehér m.	6489	1507	3936	164	—	4235	1699	8383	—	18895	89	—	—	1040	890	824	—	3200	240	400	3598	szabad gardálkodás oláh lakosság
8	Marisel Pojána, Kolozs m.	2476	516	1455	—	—	2728	392	8364	317	13256	105	1	87	546	348	260	—	1877	63	82	1518	szabad gardálkodás oláh lakosság
9	Lapistya, Kolozs m.	350	76	193	—	—	132	7	674	34	1040	3	—	15	23	44	28	—	270	35	4	113	nyomásos gard. oláh lakosság
10	Rezsinar, Szeben m.	5773	1680	200	400	—	2000	2000	12000	400	27000	600	60	80	600	100	200	40	30000	800	2000	4000	szabad gardálkodás oláh lakosság
11	Aranyosfő, Torda-Aranyos m.	6274	1308	7000	1000	—	2000	12000	20000	1000	33000	936	—	385	2400	—	100	—	6752	295	833	4451	szabad gardálkodás oláh lakosság
12	Bukova, Hunyad m.	1564	298	201	2	—	1853	4150	11253	695	18156	96	4	—	546	481	450	—	5943	148	722	1916	szabad gardálkodás oláh lakosság

megbízható, legelőnyösebb értékesítése a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

utján (Budapest, V., Alkotmány-utca 29.) történhetik.

Ne tévesszük össze hasonló nevű vállalatokkal.

terekre szétszórtan épült. Valamikor ki-ki a saját birtokán települt s az idők során való osztozkodás révén 4—6 udvarból álló tanya csoportok keletkeztek ugyan, mégis nem zárt a település, de akkora területen szétszórt, hogy a község körüljárása órákig tart. Ez az oka tán, hogy mindenütt elég jelentékeny a lóállomány — mert hiszen ezen a vidékeken a templomba, családi ünnepélyekre s törvényes ügyekre sohse jutna el idejére az ember — ha lovon nem sietne! Még a templom közvetlen közelében sincs nagyobb ház csoport, legfeljebb az iskola, a korcsma és az egyházfi háza van még ott a pap lakásán kívül — aztán körkösen a hegyi dűlők földrajzi fekvése szerint 1 kilométerre találunk megint egy-egy gazdálkodó ház csoportot, vagy csak udvart, kit-kit meg a 15—20 holdas kikerekített birtokán.* Ezek a birtoktestek be vannak kerítve rudfával, a határpontokon egy-egy idősebb fenyőfa áll, már fonott sövényvel van elkerítve az udvar, a gyümölcsös, a kertecske, esetleg az *időszaki* szántó föld is. Fa- és sokszor kőanyag is helyben lévén (volt urbéres erdők) elég tágas, de a szél miatt (alacsony) berena házakat építenek kő alapzattal; egy szoba, konyha, pitvar a rendszer, vagy ha a fiatalság is helyben várja az öröklést, a konyhán túl még egy szobát is raknak. Van az udvaron egy csűr-szerű épület marhaistállóval, szerszámmal — s óriási tetőzettel — ebben áll a széna, külön áll a sertésöl, esetleg a módosabbnál a nyári konyha, ami télen hombár és kamara is. (Az aranyékszék már rangot jelent, ugyanis a gazda legtöbbször híró korában épít a ház végébe deszkából »illemhelyet«, mert hisz időközönként nála száll meg a jegyző és a zsandár); az istálló — csűr mellett van a trágyadomb; ivóvíz bőven van, mert a lén esergedező pataokban itatják a marhát, a lejtőn található az emberi élvezetre szánt pompás vizű csörgő. Téltire kiraknak melléje egy vályut, mert bajos a síkos lejtőn a patakra hajtani a marhát (s az esetleg be is van havazva) — az udvaroknál minden szomszédhoz gyalogul visz. A *főközlekedés* az egész alpesi falun kaeskaringsan átvonuló *marhacsapáson* történik.

Ez az élő ember világa; a holtak a birtok egy olyan esüskében

* A hirszolgálatot itt a kisbíró végzi az „oláh-telefon“ utján, azaz a négy égtájék felé elordítja magát, lassan tagolt, vontatott hangon, hogy: „Gligor vagy Vaszilika“ jöjjön be a bíró házához, mert feljött a jegyző, vagy más urféle. Csendes esti órákon szinte poétikus ez az ősi hirmondó.

feküsznek, a hol elég mély a talaj sirására — a pap tehát helybe lóhálon jön — csak a módosabbak temetkeznek a »Beszerika« körüli cinterembe — utódai nem kimélvén a fuvarköltséget és fáradságot. Talán elég ennyi az elnografiából — mert a statisztika is követeli a magáét.

*

Miután igen elterülő földrajzi fekvéssel s viszonyokkal nem bírnak a statisztikai táblázat községei, nem számítom ki a statisztikai *átlag-falut*, illetve nem állítom fel zsinórmértékül.

A *népesség* sűrűsége szempontjából a legtöbb község elég nagy lélekszámot jelent — Bánffydongó, Isztolna s Lapistya kolozsmegyei telepkek kivételével — s a határterület nagyságával arányában a lélekszám is fejlődik. A legnépesebb *Albák* községben 2.9 kat. hold jut egy lélekre, 12 hold egy családra; különben általában 4—5 kat. hold jut egy lélekre; a törpe Isztolnán 9 kat. hold jut egy lélekre és 43. kat. hold jut egy családra, sajnos ebből csak 170. kat. hold a szántó föld, illetve szántó + kert + rét + legelőterületből 7 kat. hold jut egy családra. Egy-egy családra 4.4 lélek esik — tehát általában a népsűrűség nem valami kitűnő, dacára a nagy határterületnek.

Az *összhatárterület* általában mindennél jelentékeny, tényleg havasalji jellegű, az átlag 14.000 kat. hold, a valóságban a legnagyobb 32.000 kat. hold a kolozsmegyei Felsőgyurkucán. Ezek a számok versenyezhetnek tehát az Alföld nagy határu falvaival, csak sajnos 800—1000 méteres tengerszin feletti magasságokban, hegyvidékekben, zord fekvésben.

A *szántó föld* területe aránylag kisebb része a községi határnak: Felsőgyurkucán éppen csak 10 kat. hold jut egy családra (a jelentés szerint ezen is árpát termelnek), ez a község tehát igazi havasalji *füvelő gazdaság* jellegű, mert a 26.700 kat. hold erdő levonásával a gazdaságilag használható területen csak füvelő (kaszáló és legeltető) gazdálkodás folyik. A községek átlagszáma 1491. kat. hold lenne, azonban elhagyva a számításból Remete, Albák s Aranyosfő nagy szántószámai, ugy a maradvány 9 községre csak 527 kat. hold szántó esik, tehát a fennebb említett 14.000 kat. holdas átlagos határterületnek csak 3 *százalékát* teszi a szántó föld s így már jobban kidomborodik ezen községek legeltető, állattenyésztő, gazdasági rendszere annál is inkább, mert sok helyen nem állandó a szántó, de 4—5 év után kimerülve a tavasziak termeléséről, kaszálókul és lege-

lőkül hagyatnak s ideiglenes szántó föld céljaira pihent kaszálók töretnek fel. Így alakul ki itt az *ős legelőváltó gazdasági rendszer!*

Szőlőterület természetesen sincs, a legtöbb helyen kertterület sincs kimutatva s ahol van is, csekélyke kultúra kísérleteket láttam bekerítve; a rezsinári és aranyosfői nagy területek pedig csak »Istenadta« ős, vagy elvadult szilvásokat jelentenek némely védett hajlásokban, vagy napos oldalakon, ahol kései virágzásból mégis terem elsatnyult szilva.

(Folyt. köv.)

Románia termelési viszonyai.

Irta:

Dr. Hory András.

Bukarest, 1913 szeptember.

V.

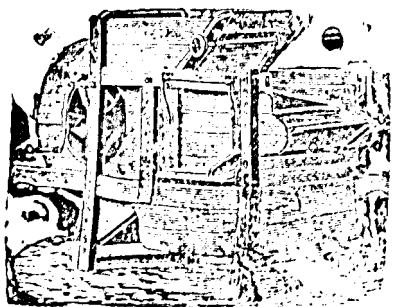
Az ugynevezett *ipari növények* csoportjában a statisztika első helyen a cukorrépa foglalkozik.

A *cukorrépa* termelés Romániában csak az 1887—88. években kezdett nagyobb arányokat öltetni. Az állam is sietett támogatni, amennyiben minden kilogramm cukor után 16 centime premiumot engedélyezett.

Mindazonáltal a termelésnek ez az ága még az első kezdetnél tart s habár a bukaresti kísérleti állomás s a szakemberek nyilatkozata szerint Románia földje s légkörülete a cukorrépa termelésre igen alkalmas — a *produkciónak igen kis arányú*. Ez nemcsak azon körülménnyel magyarázható, hogy Romániában a fogyasztás általában csekély s kevés a cukorgyár, hanem azzal is, hogy ez a gazdasági növény több és körültekintőbb munkát igényel a többinél.

Az 1907—1911. évek átlagát véve Románia évenként 10.797 hektáron 195 métermázsa átlagos terméssel összesen 2.110.113 mm. cukorrépa termel. — Az 1912. évi termés jobb eredményt adott, amennyiben 14.363 hektáron 203. mm. átlagterméssel összesen 2.922.389 mm. cukorrépa termelt Romániában.

A statisztikai kerületek, illetve az egyes megyék produkciója közt nagy az aránytalanság, aminek az a magyarázata, hogy inkább csak a cukorgyárak közelében foglalkoznak cukorrépa termeléssel. Legtöbb cukorrépa Botosani, Roman, Dorohoi termelnek, mert itt van a legtöbb gyár. Jelenleg öt cukorgyár van Romániában. (Roman, Marasesti, Ripiceni, Sascul, Chitila). Legnagyobb gyár a Roman-i. A bukarest közelében levő Chitila-i gyár

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb
eredeti „KALMÁR“ rostát

sziveskedjék **árljegyzéket** kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezérképviselő: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körut 32.

a gyümölcskertészetre, de már a borkezelés meglehetősen primitív.

A szőlők eloszlása a klimatikus és talajviszonyok s a fekvés szerint nagyon váltakozó. Legismertebb szőlővidékek a Dragasani, Dealu-mare, Odobesti, Nicoresti.

(Vége.)

Gazdasági levelek.

Zágon, 1913 okt. 7.

A tegnap vettem mint a zágoni gazdakör elnöke, az E. G. E. 2141—V.—30—913. sz. szept. 27-én kelt körlevelét, mellékletben az orsz. birtokpolitikai nagygyűlés jegyzőkönyvét és külön borítékban az «Eldó Ország» c. birtokpolitikai munkát.

A körlevél felhív, hogy a jegyzőkönyvben foglaltakat terjesszük a gazdakör választmányára. Megtesszük. De felhív arra is, hogy társadalmi téren sürgősen akcióbá lépjünk; a kir. kormányhoz felterjesztést intézzünk s ennek másolatát az egylethez küldjük be. Valószínű, hogy ezt is megtesszük, de legfeljebb azért, hogy az egylet kívánságának eleget tegyünk; azonban minden reménye nélkül az eredménynek. Hogy miért remény nélkül, azt megindokolom az alábbiakban.

Nem szoktam, mert nem szeretem a hosszadalmasságot, de ha a fentiekre reflektálva rövid még sem lehetek, azt a kérdés rendkívüli sokoldalúsága és létünket vagy pusztulásunkat jelentő fontossága magyarázza meg. Türelmet kérek tehát.

Először is kénytelen vagyok, — mert úgy parancsolja ezt hazafiai kötelességem és lelkiismeretem — innen az ország legdélekeletibb szegletéből is hálás üdvözlöt és köszönetet küldeni mindazoknak, akik «nemzeti jobblétünk» érdekében az erélyesebb és hatásosabb működés szükségét belátván az országos nagygyűlést rendezték, annak szomorú adatait összegyűjtötték, előadták és ezzel azt a rettenő tükröt, mely sorsunkat hűen mutatja az egész magyarság szemé elé tartották.

Hogy miért vesztettük el mi zágoniak immár minden reményünket, azt megindokolják az alábbiak:

Zágon községnek valami 70.000 holdnyi erdősége van. Ez az erdőség, a míg fel nem osztatott, bő kereseli forrása volt az akkor még 4—5000 lakost számláló községnek. Zsindely, szilakéreg, deszka, léckészítés, a hozzájárhatellenebb részeken hamuzsir főzés, legeltetés, pásztorokodás, biztos kereselforrása volt a «gyalogszerecsnek». Vasut nem lévén, a készítmények fuvarozása állandó jövedelem adott a fogatos gazdáknak. A legelőkön 3—4000 juh adta a finom székelyturót, 12—15.000 drb. között volt, a számos marhalétszám.

Igen, de egy évszázadon át huzodott erdőosztályos per befejezése után, az erdőség felosztatott. A nagyobb erdőbirtokosok külön-külön, a kisebbek, csoportokban kapták ki részeseedsüket (egyházak, iskolák, kétágkatonaság, urbérsek, jogtalanok). Az egyesek kapták a legtávolabbi részeken, de gyönyörű feny-

veseket. Ezeket úgy adták el, hogy sok milliót károsultak vele. A csoportok állami ellenőrzés alatt állanak. Az ők részeseidei a falu közelében vannak, de — minthogy, az osztály előtt ezek a részek voltak a pusztításnak legjobban kitéve — kevésbé értékesek. Ezekből a részekből a nép pénzt nem lát, sőt eddig még tüzelőjéhez is bajjal jutott. Van ugyan például a volt két ág katonaságnak az oláh határszélen is 7000 holdnyi fenyője és bükk erdeje, amelyből már 13 évi forduló vár értékesítésre, de eddig ebből sem látott az erdőtolvajokon kívül más egy fillért sem. Most dolgozunk az értékesítésén. A mezőgazdasági területen, a köznépnek (tehát kivéve 3—4—60—200 holdas birtokot) átlag félvékástól 4—6 holdas szántója van.

Minthogy az említett kereseti források bedugultak és minthogy 3—4 hold föld, ezen drága világban, a család fenntartására a mindennapi puliszka dacára sem elég, természetesen, hogy fedezetlenül marad, a gyermekneveltetés és szó sincs nem is lehet vagyoni gyarapodásról. Ellenkezőleg lepadt a juhtartás 300—340-re és a számos marhalétszám 12—15000-ról kettő ezerre. A legelők nagy része értékesítetlenül hever, vagy bodzai és birkányi oláhok marháival használtatik ki, akik az utolsó egynegyed század alatt úgy megvagyonosodtak, hogy régi zsuppos kunyhóik nagy része szépen butorozott, ámbitusos, cserepes háznak adott helyet.

A románok, akik ezelőtt 25—30 évvel csupán marhapásztori és erdőőri szolgálatra szorítottak, ma bankjaik és papjaik segítségével, területeket vásárolnak, földeket bérelnek, drága szép marhákat tartanak, szóval feltűnően gyarapodnak.

A zágoni székelység tehát napról-napra szegényedik; erkölcsiében süllyed; de ez természetesen is, hiszen az erkölcsi zűllés elválaszthatatlan árnyéka az anyagi romlásnak. Én a múlt évben jöttem haza szülőfalumba, végleg megpihenni. — Ugyanaz volt ugyanis a sorsom, mint a legtöbb iskolát járt székely fiúé. Minden gyereknek otthon nem jutván mód a megélhetésre, a szülők lehetőleg olyan pályára adják gyermekeiket, ahol pénzbeli befektetés nélkül élhet, tehát ilyen, vagy olyan tisztviselői pályára.

Ezért ma már az ország minden részében találhatók ilyen hazumman kiszorult székelyek, vagy is minden székely falu egy-egy, olyan méhkas, amelyik rajjait évről-évre világgá bocsátja. Így keresnek módot a tisztességes megélhetésre a székely ifjak. Amíg ez egyrészt helyesen van, addig magára székelysége nagy veszteség. A munkásosztály pedig legfőképpen Romániába vándorol ki, ahol a legtöbb eloláhosodik, sőt ezt itthon is igen sok megteszi.

Amikor én a múlt évben hazajöttem és egy kissé körülnéztem, kimondhatatlan fájdalommal láttam, hogy itt 30 év alatt minő pusztulás történt. Találtam azonban egy kis Gazdakört. Ezt a gazdakört vezette egy igen intelligens középirtokos derék gazda, művelt uri ember. Igen, de évek során annyira megcsömörített, egy oldalon a felsőbbek nemtörődömségével, más oldalon az apatiában levő közönség — nem esodálni való — bizalmatlanságával, hogy türelmét vesztvén leköszönt. Engem kértek fel a veze-

tésre, elfogadtam. A gazdaegyesületek mai szervezetében a működés legtöbbször az óhajítások kifejezésében és szónoklatokban merül ki, céljait pedig óriási kerülő utakon és lassan közelítheti meg.

De ha még is elfogadtam, annak a magyarázata az, hogy ezt a kört főképpen olyan kapocsnak tekintem, amely alkalmas először is felkelteni s fejleszteni az összetartozandóság értékét, de továbbá alkalmas arra is, hogy belőle olyan közgazdasági jólléti intézményeket kovácsolhatunk össze, melyeknek hatása mind járt csengő pénzben nyilvánul.

Fontolóra vettük tehát, hogy az adott viszonyok között miket kell tennünk, hogy a népnek keresetet, a gazdáknak más pénzforrásokat nyújthassunk. Elmondom, hogy miben munkáltunk és mit értünk el. Elmondom mert gróf Bethlen István, az ő szépen konstruált, tömör és még is népszerű nyelvezetével megirt előadásában vádat emelt általánosságban a magyar társadalom ellen is. Elmondom, hogy meg lehessen látni, hogy ha a vád igaz is annak *nem minden esetben* a társadalom az oka, hanem az az eredménytelenség, amelyik minden lándzsáját eltördelte.

Az össze-vissza kanyargatott háromszéki vasut borosnyói állomása 13—15 kilométernyire van tőlünk. Az állomáshoz vezető ut pedig, amelyet a vármegye nem akar gondozásába venni, mert itt nem lakik befolyásos ember, olyan állapotban van, hogy azon az évnek csak a legszárazabb évszakában lehetne valami terhet szállítani. Valami kényesebb, törekeny tárgyat, készítményt pedig ugyszólván soha; holott ezen a részen stratégiai szempontból is okvetlen szükséges volna egy állami ut, amely a megyét, a krasznai vámmal összekötné. A minden agyagipari cikkekre alkalmas agyagról annyit beszéltek, hogy végre összekutattam a határt és úgy terveztem, hogy ha a kevés értékű téglát vagy cserepet nem is lehet az állomásra vinni, csinálunk ha jó anyagot találok, olyan cikkeket, amelyeknek szállítása kifizeti magát. Találtam ilyen több helyen, megvizsgáltam Székelyudvarhelyi iskolánál, Pesten és Debrecenben. Egy pár fali diszt csináltak is belőle. Igen szép lett. Szövetkezeti uton akartam csinálni. De 30.000 kor. kellett volna hozzá. Abba maradt «most nincs pénz» mondták.

Van itt két a parádihoz hasonló szagu kénes forrás is. Az őzek meg a bivalyok élnek a kurával, más nem törődik vele. Más vidéken esetleg a gazdagság forrása lehetne.

Látva, hogy forgatóke nélkül nem lehet semmit kezdeni, hitelszövetkezetet akartam alakítani. Irtam az Országos központi hitelszövetkezetnek, megírtam, hogy itt még 25%-os kamat járja, csináljuk meg a Hitelszövetkezetet. A központ nem is zárkozott el és leküldött egy tisztviselőt, aki kijelentette, hogy legalább egy éven belül nem lehet megcsinálni. Pihen tehát ez a kérdés is esendesen.

S. Biró Géza,

(Folyt. köv.)

KÖTSZER — MENTŐSZERÉNYEK — GAZDASÁGI CIKKEK nagyválasztékban, verseny áron a
„RÓZSA” DROGERIA — ILLATSZER — KÖTSZER ÉS ORVOSI MŰSZER-
TÁRÁBAN, KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 13. SZÁM
Gyógynövény beváltó állomás!

magyar tőkével dolgozik. A gyárak működéséről a következő adatok adhatnak képet:

Gyár	Feldolgozott cukorrépa kgr.	előállított cukor kgr.
Roman	129.682.730	18 278.135
Marasesti	96.916.530	12.399.209
Ripiceni	65.040.077	6.706.199
Sascut	47.718.143	6.336.655
Chitila	46.922.400	6.279.943

A *dohánytermeléssel* a nagybirtokok ujabban felhagytak s ma inkább kisbirtokok foglalkoznak csak vele. Mint-hogy Romániában *dohány-monopólium* áll fenn, csak azok a gazdák természet-nek dohányt, kik erre az államtól engedélyt nyertek. A föld s illetve az éghajlati viszonyok általában kedvezőek a dohány-termesztés szempontjából s ujabban a termelés növekedése észlelhető. Az utolsó öt év átlagtermése 72.324 mm., vagyis a termelés a tíz év előtti állapothoz képest.

Az 1912. év kevésbé volt kedvező a dohánytermelés szempontjából; 9284 hektáron összesen 59.629 mm. dohányt termesztettek Romániában.

A legtöbb dohányt termesztik Ilfov, Vlasca, Jalomita, Tutova (Moldova) és Tulcea (Dobrudza) megyékben. A Romániában termesztett dohány-növény közönséges dohányt ad s ezért *Törökországból* (Macedóniából és Kisázsziából) *importálnak jobb minőségű dohányt*. A bevitel úgy a dohánylevélben, mint a feldolgozott dohányban sokkal nagyobb a kivitelnél.

A *zöldségtermelés* mint nálunk, majdnem kizárólag a bevándorolt bolgárok kezében van. A román parasztból hiányzik a szorgalom, a rendszeres nehéz munka iránti hajlandóság. Konyhakertészettel a legritkább esetben foglalkozik. Ha kivételesen termel is zöldséget, csak nagyon gyenge eredményt tud felmutatni.

A bolgárok rendszeresen tavasszal jönnek át Romániába s csoportokba bérelnék relative magas bérösszegért földeket. A munkát közös erővel kollektíve végzik, a magok egyszerű, de rendszeres művelési módja szerint, melyben legfontosabb szerep a víznek, az öntözésnek jut s ezért a bolgárok mindig folyók közelében települnek le. Üzemköltségeik minimálisak, maguk összeütötte kis faházakban laknak, a legegyszerűbb táplálékkal beérik s lehetőségig minden munkát maguk végzik el. Egyedül a vízben pazarlók, de az öntözéshez szükséges berendezések, emelőkerék, öntöző csatornák, munka stb. bőségesen megtérülnek a dus pro-

dukcióban. Az eladásból — tekintettel a magas piaci árakra, igen szépen kapnak s bizony milliókat juttatott a román ez-uton a bolgároknak kényelemszeretéből és nemtörődömségből kifolyólag.

Azonban ez az idegen kéz által plántált és ápolt gazdasági ág a közel jövőben bizonyára nagy *visszatetszést fog mutatni*, mert a meggyérült népességű Bulgáriában szükség lesz a munkáskézre s a román paraszt nem lesz képes a bolgár kertészeket pótolni.

A konyhakerti növények közül eddig a *káposztában* volt a legnagyobb termelés.

1907-ben . . .	27.322.100 (fej)
1908-ban . . .	48.065.900 „
1909-ben . . .	57.356.100 „
1910-ben . . .	55.979.800 „
1911-ben . . .	49.728.300 „
1912-ben . . .	51.875.100 „

A kivitel nagyobb a bevitelnél.

Kivitel:

	1907	1908	1909	1910
kg.	114.895	1.022.836	691.450	151.093
lei.	6.894	61.370	41.487	9.066

A román külkereskedelmi statisztika szerint az itt feltüntetett kivitel majdnem teljesen Ausztria és Magyarországra irányul.

A *hagymát* leginkább Ilfov megyében Bukarest közelében kultiválják. Az 1907-től 1911-ig terjedő időszak átlagtermése évente 249.956 m/m.

Hagyma termelt 1907-ben 187.115 mm

1908-ban	213.477 „
1909-ben	309.019 „
1910-ben	279.741 „
1911-ben	260.426 „
1912-ben	259.624 „

A kivitel hagymában is jelentékenyebb volt ezen időszak alatt a bevitelnél. Természetesen kivitt a statisztika dányében is.

Kivitel:

	1907	1908	1909	1910
kg.	377.205	283.042	298.370	295.135
lei.	75.441	56.608	59.674	59.027

A statisztika szerint az itt feltüntetett mennyiség valamint a Romániába kivitt egyéb kerti termények, pld. spárga, kárfiol, kalarábé, majdnem teljesen Ausztria és Magyarországra exportáltak.

A *gyümölcs-termelés* illetőleg a román statisztikák nem adnak kimerítő tájékoztatást, amennyiben csak a szilva termelésre vonatkozólag találunk megközelítő pontosságú feljegyzéseket. Egyébként a többi gyümölcsnek sokkal kisebb jelentőségük is.

A legutolsó 1912. évi statisztika szerint a szilvafával beültetett terület összesen 74.204 hektárt foglalt el s az összes termés 747.789 m/m volt, a mi az átlagnál jóval kevesebb. A legtöbb szilvát a régi Havasalföldön termelik. Érdekes, hogy szilvatermeléssel majdnem kizárólag a kisbirtokosok foglalkoznak. A szilvát főleg a román nemzeti ital a *«tuica»* (szilvapálinka) készítéséhez használják fel. Ujabban kísérletek történtek a kormány részéről a konzervkészítés meghonosítására.

Habár szilvában is erősebb a kivitel a bevitelnél, mégis sokkal erősebb exportálta Romániának a dió. A szilva-kivitel azért nem oly jelentős, mert, mint említettük, a szilvát pálinkafőzéshez használják fel.

A dió-kivitelre vonatkozólag a statisztikákban a következő adatokat találjuk:

Kivitel:

	1907	1908	1909	1910
kg.	4 639.706	4.945.542	4 395.600	8.884.273
lei.	1.159.926	1.236.385	1.098.900	2.221.068

Nagy mennyiségű diót szállítanak Romániából Ausztria és Magyarországra is.

A román külkereskedelmi statisztika szerint

1908-ban . . . 1.430.827 kgr.

1909-ben . . . 1.526.348 „

1910-ben . . . 920.687 „ diót

exportáltak a szerződéses vámterületre.

Az alma, körtetermelés nem bír különös jelentőséggel. Almából a mi exportunk nagyobb, viszont körtéből Románia hoz be többet Ausztria és Magyarországra.

A filloxera pusztításai a romániai szőlőkben is erős nyomot hagytak hátra, úgy, hogy ma *Romániának legjobb esetében is csak félannyi szőlője van, mint 25—30 évvel ezelőtt*. Jelenleg amerikai vesszővel ültetik újra a szőlőket s a kormány is igyekezik a szőlősgazdákat ezen akcióban támogatni. E cél érdekében 1906. április 1-én *Creditul Viticol* név alatt egy intézet létesített, melynek feladata a gazdáknak anyagi segítséget nyújtani a filloxera által kipusztított szőlők újra ültetéséhez. Hasonló célt szolgál az 1912. év őszén alakult *Banca Viticola* is.

Románia szőlőinek kiterjedése 1912-ben összesen 87.353 hektár volt, ebből

belföldi	47.608
amerikai	22.821
még nem termő	16.924

Az amerikai szőlővel beültetett terület évről-évre növekedik, de a kipusztított szőlőknek még csak kis részét tudták pótolni.

A szőlőművelésre talán általában nagyobb gondot fordítanak a románok, mint

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kszelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszőnyeget készítenek, olcsó árban található. — Minden fajtaú és nagyságú szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

IRODALMI SZEMLE.

Könyv a telepítésről. Az «Országos Magyar Gazdasági Egyesület» kiadásában kézi naptár formájában *«Telepesek Nap-tára»* címmel egy könyv jelenik meg, a mely több hasznos általános érdekű gazdasági kérdésen kívül az aradi magy. kir. jószágigazgatóság és a kolozsvári magy. kir. telepítési felügyelőség hatásköre alá tartozó 86 kincstári telepes község állapotát mutatja be. A munka nagyobb része az immár 300 éves multra visszatekintő telepítések történetét, az *újabbkori állami telepítési akciót*, a telepítés jelenlegi vezérferfiit és a délvidéki, valamint az erdélyi telepes községek gazdasági és kulturális helyzetét, fogyasztási és hitelszövetkezeteit ismerteti s így nemcsak a telepes kiscgazdák, hanem mindazok, akiket a magyar nemzeti birtokpolitika legfontosabb része az *állami telepítés nagy problémája* és a magyar államhatalom eddigi telepítéseinek eredménye érdekel haszonnal olvashatják e könyvet. A munkát az aradi állami jószágigazgatóság két tisztviselője írta: dr. *Bajlay Mihály* jószágigazgatósági titkár és dr. *Némethy Béla* jószágigazgatósági fogalmazó. A naptár formájában megjelenő könyv ára 80 fillér és megrendelhető a szerzőknél.

EGYLETI ÉLET.

Értesítés és meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet állattenyésztési és kiállítási szakosztálya végrehajtó bizottságának f. hó 18.-ra egybehívott gyűlése a közbejött akadályok miatt 18.-áról elmarad és 25.-én szombaton délután 4 órakor tartatik meg az E. G. E. Attila-utca 10. sz. alatti székházának üléstermében, amelyre a bizottság tagjait tisztelettel meghívja

Kolozsvárt, 1913. október 14.-én.

az Elnökség.

Tárgysorozat:

1. Jelentés a kiállításokról.
2. Jogtanácsos véleményének bejelentése a szakosztály részjegyeinek deváltása, illetve visszaadományozása tárgyában.
3. Esetleges indítványok.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Személyi hírek.** A m. kir. földművelésügyi miniszter öfelségének engedélye alapján Havas József miniszteri tanácsost sok éven át teljesített kitünő szolgálatainak teljes elismerése mellett — saját kérelmére — nyugalomba helyezte. — Endre Antal műszaki tanácsosnak szintén saját kérelmére történt állandó nyugalombahelyezése alkalmával a közszolgálat terén szerzett érdemei elismerésül a műszaki főtanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Athelyezés.** A m. kir. földművelésügyi miniszter dr. *Rotschnek Jenő* gazd. akadémiai segédtanárt Debreczenből Kolozsvárra helyezte át s szolgálattételre a kolozsvári m. kir. vegykisérleti állomáshoz osztotta be.

— **Nérei Ödön kitüntetése.** A Gazdák Biztosító Szövetkezete ügyvivő igazgatójának, Nérei Ödönnek öfelsége abból az alkalomból, hogy a szövetkezet kötelékéből távozik és nyugalomba vonul, a királyi tanácsosi címet adományozta. Né-

rei Ödönt kevesen ismerik, mert a nagy nyilvánosságot nem szerelte és így nem is kereste. Egész tevékenységét a gondjaira bízott szövetkezetnek szentelte, a melynek megalapítása óta vezető igazgatója volt. Amidőn Nérei Ödön távozása felett sajnálkozásunkat fejezzük ki, viszont melegen üdvözljük őt megérdemelt, fényes kitüntetése alkalmával.

— **Országos baromfikiállítás Budapesten.** A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete f. évi december hó 5.—8.-ig Budapesten a városligeti iparcsarnokban országos baromfikiállítást rendez. A kiállítás védnöke *Ghyllányi Imre* földművelésügyi miniszter, elnöke pedig gróf *Teleki Józsefné*. A siker már előre biztosítva van, mert a földművelésügyi kormány, továbbá Budapest székesfőváros és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósága erkölcsileg és anyagiilag is támogatják az egyesületet a kiállítás rendezésében. A kiállításon a szép baromfiak díjat is nyerhetnek s különösen a kiscgazdák baromfiái nyerhetnek főleg pénzdíjakat. A földművelésügyi miniszterium 3000 koronát adományozott díjazási célokra, emellett azonban sok magándíj is van. Annyi sok szép díj lesz, hogy minden kiscgazdának részt kellene vennie, akinek nemesvérű baromfiállománya van. Bejelentési határidő november 8.

— **Országos kukoricakiállítás.** Az «Országos Magyar Gazdasági Egyesület» tanácsa most tartott ülésén elhatározta, hogy a jövő év tavaszára tervbe vett I. országos kukoricakiállítást minden körülmények közt megtartja, miután a kedvezőbbre fordult időjárás a kukorica beérését az ország kukoricatermesztés szempontjából legjelentékenyebb vidékein biztosítja és így kiállítási anyagra számítani lehet. Felhívja tehát az egyesület a kukoricatermesztőket, hogy a kiállítási anyagot még az őszi folyamán válasszák ki és hogy részvételüket a kiállítás rendezőbizottságával (Budapest, IX. Köztelek-utca 8. I.) mielőbb közöljék.

— **A tengeri és burgonya.** A tengeri és burgonya mellé vethetjük még a répát, amely termények betakarításának küszöbén állunk sok helyen, sok helyt azonban már ezeket is betakarították. Szombaton jelent meg a földművelésügyi miniszterium hivatalos termésjelentése, ami nem kis meglepetésben részesít bennünket. E meglepetés nem más, minthogy az idén tengeriből rekordtermésünk lesz. Eddig az 1910-ik esztendő vezetett e téren 47.7 millió q-val, az idei év a jelentés szerint 49,354.789 q-val kecsget. A legutóbbi (szeptember 8) becsléskor 46.9 q volt remélhető. A terméskilátásnak rövid idő alatt való megváltozása az utóbbi hetek kedvező időjárására vezethető vissza. A »rekord« termés azonban nem irható a jó esztendő számlájára, hanem arra a körülményre, hogy az idén igen nagy őszi alól kimaradt területet vetettek be tengerivel (kb. 300 ezer kat. holdat). A mostani átlag: 10.9 q, kat. holdanként, 1910-ben 11.3q volt. Ezek a számok vonatkoznak egész Magyarországra. Mindjárt siralmasabb képet mutatnak ezek, ha az erdélyi tengeri termésbecslést nézzük. Nálunk a sok elemi csapás következtében a tavalyinál is kisebb termés volt: Alsófehér, Brassó, Csik, Fogaras, Háromszék, Kisküküllő, Kolozs, Marostorda, Tordaaranyos és Udvarhely vármegyékben. A tavalyinál jobb termés volt: Beszterecenaszód, Hunyad, Nagyküküllő, Szeben és Szolnokdoboka vármegyékben. Az erdélyi átlag az országos 10.9 q-val szemben 5.51 q. A tengeri helyenként még zöld, Erdélyben és főlős, hogy a beállott hidegeket nagyobb éjjeli fagyok fogják követni.

A burgonyából Erdély legtöbb vármegyében jobb kilátások vannak a ta-

valyi terméseredményeknél. Kevesebb termelt az idén Kisküküllő, Kolozs, Marostorda, Szolnokdoboka és Tordaaranyos vármegyékben.

Cukorrépából a termés elég jó. Kevesebb termelt a tavalyinál Alsófehér, Csik, Kisküküllő, Kolozs és Udvarhely vármegyékben.

— **Az országos kertészeti kiállítás ünnepe megnyitása.** Valóban fényes keretek között, nagy és előkelő közönség jelenlétében nyitotta meg szombaton délelőtt *Ghyllányi Imre* báró földművelésügyi miniszter az Országos Magyar Kertészeti kiállítást, melynek fővédnökségét József királyi herceg vállalta el. A kiállítás sikeréhez a földművelésügyi kormány, Budapest székesfőváros és a »Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete« egyaránt hozzájárultak s ennek a vállvetett buzgólkodásnak tulajdonítható a kiállítás általánosan elismert, maradandó sikere.

Az Iparcsarnok pálmákkal és délszaki növényekkel gazdagon díszített előcsarnokában várta a közönség a földművelésügyi miniszter megérkezését, aki *Kazy József* báró államtitkár kíséretében érkezett meg a megnyitóra. A minisztert fogadó zajos éljenzés lecsillapultával *Czobor László* orsz. képviselő üdvözölte a rendezőbizottság élén a földművelésügyi kormány képviselőjét. Bejelenté, hogy a kiállítók milyen lelkesedéssel karolták fel az országos kiállítás eszméjét, majd köszönetet mondván a miniszternek megjelenéséért, kéri a bemutató megnyitását.

Ghyllányi Imre báró földművelésügyi miniszter örömeinek ad kifejezést, hogy eljöhett a kiállítás megnyitására. Örvend ennek már azért is, mert személyes jelenlétével igazolhatja, hogy a földművelésügyi kormány mennyire szívén viseli a kertészet és szőlőművelés összes ágazatának kívánatos föllendülését. A kiállítók az érdem, hogy a kiállítás anyagban olyan gazdag és midőn köszönetet mond a szervezési munkálatok összes tagjainak, a kiállítást lelkes éljenzés közben megnyitottak nyilvánítja.

Ezután a miniszter a vezetőség, *Czobor Béla* és *Petz Ármán*, valamint a csoportrendezők vezetésével alaposan meg szemlélte a kiállítást.

Nemes versenyre keltek a kiállításban a kereskedelmi kertészetek az állami intézményekkel, hogy mennél szebbet, minél bámulatósabbat mutassanak be.

Mindjárt a belépésnél kellemesen lepte meg a szemlélőt a fővárosi kertészet remekelése, mely a bejárat előtti téren tavaszi hangulatot árasztott.

A földművelésügyi miniszterium hírneves budapesti kertészeti, nagyszámú többi iskolái, kertészeti telepei és faiskolái kincseit küldte el a kiállításra, melynek keretében ezuttal először kerülnek bemutatásra az iskolakertek, ahol az iskolás gyermekeket gyakorlatilag játszva, szemléletesen és gyakorlatilag vezetik be a kertészetnek szívet és lelket nemesítő foglalkozásába.

A kereskedő kertészek és faiskola tulajdonosok *Petz Ármán*, *Niemetz Ferenc*, *Hein János*, *Gerenday*, *Esterházy herceg esterházi és kismartoni kertészetei*, *Lokovsek Antal*, *Grázl Lajos*, *Bogyay Gyula*, *Babág Ferenc*, *Weinteigl Sándor*, *Némethy Zoltán*, *Schuchardt Károly* és a többiek mind gazdag pompáját halmozták össze kertészeik remekeinek. *Hatvany báró Schesberger báró*, stb. a növények erdejét küldték a kiállításra. *Mauthner Ödön* azt az óriási eredményt mutatja be remek keretben, melyet cége negyven évi fennállása óta elért.

A zsúki versenyek második napja. Az erdélyi mágnásvilág, a lötenyészők

gazdaközönség és a lovas sport kedvelőinek igen nagy érdeklődése mellett folyt le a zsuki versenyek második napja. A versenynek gyönyörű idő kedvezett és perzselő élet váltotta fel egy pár órára a falusi csendet a zsuki versenypálya környékén. A közös hadsereg zenekara nyitotta meg a versenyt, majd a harang megkondítása után a közönség zsvajva elcsendesült és minden szem a pályára lépő lovak és lovasok felé irányult. A futamok a legnagyobb rendben folytak le, minden zavar nélkül. Mindössze egy jelentéktelen incidens történt, amennyiben az állami ménnek második csoportjának futtatása alkalmával egy lovas a hegy tetején kibukott a nyeregből, de semmi baja sem történt, saját lábán jött le a hegy tetejéről, míg a lovát, mely gazdátlanul végigfutotta a versenyt, a huszárok elfogták. A verseny eredményét alább ismertetjük:

Kolozsvár város dija. Sikverseny. Indultak báró Blomberg Algecirás, lov. br. Blomberg, Filótás Ferenc Benghazi lov. Szántó, Molnár Lajos Sabina lov. Reiter, báró Szentkereszthy István Murad lov. Wodiáner Béla Erdész lov. Morvay. I. Erdész. II. Algecirás.

Hubertuslakai akadályverseny. Indultak: Tövisgyházi ménes Szötykelánya lov. Reiter, Zsibói ménes Szép Ilonka lov. Szántó, ugyanaz Hermes lov. br. Blomberg I. Szötykelánya. II. Hermes.

Állami ménnek versenye. Tíz ló indult a nyergükben a következő urakkal: Pisztell, báró Szentkereszthy, br. Bánffy Dani, Kiss Béla, Weiner, báró Ambrózy, báró Appel, gróf Nemes, báró Apor, Pérdi.

Gyönyörű futással vezette be a versenyt gróf Teleki Arctur falkanagy, élvezet volt nézni a kiindított csoport futását. A célhoz elsőnek Kiss Béla s báró Szentkereszthy értek. A nagy közönség Kiss Bélát tartotta elsőnek, azonban a versenybírószág báró Szentkereszthy elsőse mellett döntött. A bíróság ítéletét kissé zokon vették a tiszték.

Heléna akadályverseny. Futottak: gr. Bethlen Ádám Bruzzi lov. Morvay. Molnár L. Alkony lov. Reiter, gróf Nemes J. Parádé lov. gróf Nemes András. Zsibói ménes Szélvész lov. Szánthó. I. Parádé. II. Alkony.

Hadsereg akadályverseny. Csak két ló futott. Ádám Dezső Pepije, lov. Reiter és Wodianer Bursakja, lov. Morvay. I. Bursak.

Állami ménnek versenye. Ez volt az utolsó futam, amelyet br. Szentkereszthy vezetett. Az urlovasok a következők voltak: báró Bánffy, báró Appel, gróf Nemes, Pintér és báró Ambrózy. I. 18 Kolozs, lovagolta gróf Nemes András.

Egy kellemes emlékekkel gazdagodva tért haza a közönség Zsukról. A sikeres rendezésért elismerés illeti a fáradhatatlan rendezőseget és itt is ki kell emelnünk Antos István, Barsay Tamás, br. Kargl János altábornagy, gróf Teleki Ferenc, gróf Teleki Arctur, báró Schell Ernő, ilju gróf Bély Kálmán, báró Eötvös Taszilló, gróf Bély György neveit, valamint külön elismerés illeti Debreczeni Ödönt, a verseny agilis, fáradhatatlan titkárát. A következő verseny 19-én, vasárnap tartatik meg.

— Az agrárkölcson tartalékalapjának visszafizetése. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy országos mozgalmat indít az agrárkölcson tartalékalapjának a visszafizetése ügyében. Az országos mozgalom előkészítő bizottsága még e hónapban intézkedik a Budapestre összehívandó nagygyűlés előkészítése iránt és a gyűlést alkalmasint november első napjaiban tartják meg. Akik a gyűlésen részt

akarnak venni, közöljék címüket a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületével (Budapest, IX., Üllői-ut 25. I.), mely idején gondoskodni fog az érdekeltek meghívásáról.

— **Díjtalan előadások a biztosításról a gazdakörökben.** Tekintettel az őszi évadra, amikor a gazda maga körül látja fáradsága gyümölcsét, gabonáját, takarmányát, mit még megkimélt a víz és jég, figyelmébe ajánljuk a tüzkr elleni biztosítást. A biztosítások elhelyezésénél azonban legyünk óvatosak, kerüljük az idegen, külföldi intézeteket, törekedjünk ezen a téren is önállóságra, támogassuk azon intézetet, mely a gazdák érdekeit szolgálja. Ilyen a Gazdák Biztosító Szövetkezete, melynek kolozsvári vezérképviselőse az idei tél folyamán a körzetébe tartozó (Kolozs, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos, Maros-Torda, Alsó Fehér, Beszterce-Naszód és Szeben) vármegyék gazdaköreiben teljesen díjmentesen ismertető és oktató előadásokat fog tartani a biztosítás szükségességéről, előnyéről feladási módjáról stb, amiből a gazda sok hasznos tudnivalót merithet és így megkiméltetik a lelketlen ügynökök félrevezetésétől. Amely gazdakörök ily irányu előadásokat óhajtának tartani, forduljanak előadókért egyszerű levelezőlapon a Gazdák Biztosító Szövetkezetének vezérképviselőségéhez (Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 35.) Az előadók kiutazása teljesen díjtalan és a gazdakörökre ez semmi néven nevezendő anyagi megterheléssel nem jár.

A Dr. Borovszky-féle szagosított

BOROLIN

a világ legjobb és leghatásosabb **házi-szere.** A *Borolin* a fájdalmakat azonnal megszünteti.

Megrendelhető a **Borolinyárban Budapest, II., Margitrapart 45. sz.**

Próbaüveg 50 fillér.

2762

— A Szolnokdoboka vármegyei Gazdasági Egyesület és a református egyházmegye együttes közreműködésével évenként a szolnokdobokamegyei községekben magyar ünnepet rendeznek, amely gazdasági kiállítással kapcsolatosan népi-ünnepélyből áll. Az idei magyar ünnepet Kékes községben tartották meg vasárnap nagy érdeklődés mellett.

A Kékekesen tartott ünnepélyen 15 község magyarsága vett részt. A községek szép menetben külön zászlók és címeres táblák alatt vonultak fel s megjelent a kiállításán mintegy ötezer ember. Ott volt: gróf Wass Béla, a Szolnokdobokai Gazdasági Egylet elnöke, a vármegye részéről *Bándy György* alispán, *Demeter Dénes* főszolgabíró, *Sófaly Károly* esperes, Kolozsvárról dr. *Nagy Károly* theologiai tanár.

Az ünnepély kilenc órakor kezdődött istentisztelettel. Imákat *Sóvaly Károly* ref. esperes és *László Vince* récei róm. kath. lelkész mondották s ezután dr. Nagy Károly theologiai tanár tartott buzdító beszédet. A szolnokdobokamegyei kiállítások nemesak gazdasági céll szolgáltnak, hanem a környéken elszórtan élő magyarság összetartását is célozzák.

A kiállítás maga az óvodahelyiségben volt elhelyezve. Terményeket, állatokat s kézimunkákat állítottak ki, mindenben elárulva a magyar faj egyszerű képességeit, melyek azonban erő és összetartás híján szétforgácsolódnak. A kiállítást délelőtt fél 11 órakor gróf Wass Béla nyitotta meg.

A kiállításán különböző díjakat nyer-

tek a résztvevők. Délután pedig nagy érdeklődés mellett a népi-ünnepélyt tartották meg.

— A m. kir. felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyam XXI-ik tanévének megnyitása. A felsőbb szőlészeti és borászati szakoktatás céljából 1892-ben a földművelésügyi miniszterium által létesített m. kir. felsőbb szőlészeti és borászati tanfolyamnak, amelynek hallgatói sorából kerül ki hazai szaktisztviselőink nagy része és amelynek eddigi megtartott 20 évfolyama alatt 296 hallgatója volt, akik közül 249 hallgató szerzett a magasabb szőlészeti és borászati szakismeretekből oklevelet, XXI. tanéve f. é. október hó 4-én, miután báró *Ghillány Imre* földművelésügyi miniszter 7 rendes és 3 rendkívüli hallgatónak felvételét engedélyezte dr. *Istvánffi Gyula* igazgató által megnyitattott s az előadások is e hó 7-én megkezdődtek. A tanfolyam hallgatói részére még ez év folyamán több tanulmányi kirándulás fog rendeztetni, hogy gyakorlatilag megismerjék a különböző vidékeken szokásos szüretelési módokat, valamint az oltványtermelés körül előforduló őszi munkálato-

kat. — A falusi tejszövetkezetek működése 1902-ben. A földművelésügyi miniszteriumhoz érkezett jelentések szerint 1912-ben a tejszövetkezetek száma 561 volt, 55.115 taggal. A tagok által beszállított tej mennyisége kerek 74.000.000 litert tett ki az 1911. évi 72.000.000 literrel szemben. Vaj készült 1912-ben 2.149.940 kilogramm, míg 1911-ben a szövetkezetek összes vajtermelése 2.060.538 kilogrammot tett ki. A tejszövetkezetek összes bevétele az 1912-ik évben kerek összegben tízmillió koronára rugott az 1911. évi kilencmillió koronával szemben. Ez az egymillió koronás emelkedés a tejszövetkezetek életképességének és a tejszövetkezetekben tömörült gazdák boldogulásának fényes bizonyítéka.

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

Cegében 600 holdan a makkolás eladó.
— Cege, Gróf Wass Jenőné. — 2983

Ágyóvizelés
Rögtöni megszüntetést Kort és
nemzet közölni. Felvilágosítás
ingyen. Gg. Pfaller Nürnberg s. 376 (Bay.) 69.

KERESEK

belterjesebb gazdaság önálló vezetésére,
egy ügyes régi gyakorlattal bíró

BÉRESGAZDÁT.

Cim: A kiadóhivatalban. 2973

Teletetésre elfogadok

60-70 drb. növendékmarhát

Rendelkezésre áll széna, lóhere,
tavaszi szalma és tengeri szár.

Szent-Iványi József, Farnas.

U. p. Bánffyhunjad. 2988

Marosvásárhelytől kocsival 1 óra távolságra, helyi érdekű
vasutállomás mellett 5 holdas belsőség jól termő gyümölcs-
fákkal, 5 szobás házzal, csür, istálló, gazdasági épületek-
kel, téglából építve, továbbá 20 hold I osztályu szántóföld
együtt, vagy külön 2989

olcsón eladó.

Megvételhez a vételár fele készpénzben fizetendő, fele
olcsó kamat mellett. mint jelzálog teher kebeleztetik be.
Levelek a Közgazdasági Bank és Takarékpénztárhoz,
Marosvásárhelyre intézendők. Ügynökök díjaztatnak.

Orpington

fajtyukok.

A kolozsvári
állatkiállításán első
díjjal díjazott

**Orpington-
törzstyukok
eladó.**

Erzsébet-út
13. szám.

Földmives iskolát
jeles sikerrel végzett,
másfélvi gyakorlattal bíró, nőtlen
fiatalember

**gazdasági ispáni,
vagy más megfelelő**

állást keres

Cim a kiadóhivatalban. 2990

Földmives iskolát végzett, kiszol-
gált katona, 11 évi gyakorlattal a
gazdaság minden ágában jártas,
34 éves, nős, kis családú, beszél
magyarul, románul. **1914. ja-
nuár 1-ére** esetleg hamarab is,

ispáni

vagy ehez hasonló

állást keres.

Cim a kiadóban. 2984

Kolozsvári kertekben

137 magyar holdas

tejgazdaság gyümölcsészetem,
villaszerű lakással, épületek-
kel, fundus instruktussal, 40
drb. számos marhának való
kitünő széna és répával, hi-
vatalos elfoglaltságom miatt

5 évre bérbeadó,

napi 137 liter tejért.

Simó Pál. Kolozsvár, pályaudvar.

Az algyógyi földmives
iskolát végzett és 6 év
óta uradalmi szolgál-
latban működő, ka-
tonaviselt, románul is
tudó, református, nőt-
len, gazdasági

ispán,

aki 2 ezer holdas gaz-
daságot önállóan ke-
zel, megfelelő

állást keres.

Czim a kiadóban. 2981

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mü-
trágyaféléket ajánl a

**Mütrágyát
Értékesítő
Szövetkezet**

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Jól megtermett mak-
kos erdőt vasuttól nem
messze keresek 500
malacznak, mi elég
volna januárig.

30--50 mázsa egész-
séges tölgy- vagy cser-
makkot vennék októ-
berben ottani állo-
másra szállítva.

Szabó László Várgede,
Gömörmege.

2987

Viharálló, rozsdavédő,

legjobb mindennemű vasszer-
kezetek mázolására!
Különösen ajánlható:

Hidak, vas- és bádognetők,
vasgerendák, oszlopok,
gazometerek, kandeláberek

vasrácsok, vasajtók mázolására.

Minium-alapozás nem szükséges.

Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyával
szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

2767 III. **festékgyára**

BUDAPEST, VII. ker.,

Örnagy-utca 4. szám.

A KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzüszete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.302.692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.
Váltóüzlete: Ugyanott.
Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.
Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

2004

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhető. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10—50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhető.

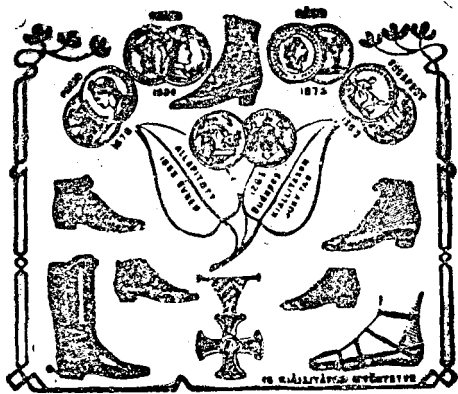
Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratnál. Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra. Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva. Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült
FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítenek.

2019

Fix adminisztráció.

Kolozsvár közelében kettőezer m. hold birtok teljes felszereléssel, tehenészettel fix adminisztrációs kezelésbe adatik, átvehető azonnal.

Kizárólag azon egyénekekkel tárgyalok, kik a teljes beruházás és az egy évi jövedelem egész értékéig jelzálogi biztosítékot tudnak nyújtani, az ilyen reflektánsok a birtok és beruházás megtekintése után szóbelileg megtudhatják a helyszínén a feltételeket.

Levélbeli kérdezősködésekre nem válaszolok.

Cim a kiadóban.

2986

A magyar királyi államvasutak erdélyrészi fő- és mellékvonalainak menetrendje.

A vég- és csatlakozó állomások kimutatásával. — Érvényes 1913 október 1-től.

Gy. 700	Gy. 210	Sz. 615	Gy. 1050	Sz. 820	ind. Budapest ny. p. u. a gyorsvonat	érk.	Sz. 720	Gy. 735	Sz. 615	Gy. 940	Gy. 125
" 316	" 1032	" 722	" 745	" 834	érk. } Kolozsvár	ind.	" 619	" 1054	" 637	" 113	—
" 613	" 1051	" 832	" 808	" 904	ind. } Aranyos-Gyéres	érk.	" 544	" 1020	" 612	Sz. 1256	—
" 720	" 1223	" 1017	" 912	" 1024	érk. } Kocsárd	ind.	" 413	" 907	" 448	" 1146	—
" 743	" 101	" 1057	" 934	" 1055	érk. } Tövis	ind.	" 330	" 842	" 415	" 1120	—
" 826	" 214	" 1232	—	" 1209	érk. } Küküllőszeg	ind.	" 219	" 800	" 308	" 1029	" 315
" 845	" 301	" 156	—	" 1234	ind. } Kiskapus	érk.	" 155	" 749	" 225	" 955	" 300
" 908	" 346	" 229	—	" 101	érk. } Segesvár	ind.	" 122	" 728	" 156	" 925	" 232
" 949	" 502	" 321	—	" 157	érk. } Héjasfalva	ind.	" 1231	" 656	" 1257	" 837	" 158
" 1045	" 707	" 454	—	" 335	érk. } Brassó	ind.	" 1046	" 553	" 1124	" 708	" 1252
" 1102	" 813	" 525	—	" 403	érk. } Budapest K. p. u. a gyorsvonat	ind.	" 1008	" 528	" 1058	—	" 1230
" 146	" 1245	" 856	—	" 753	érk. } Arad	ind.	" 636	" 240	" 741	—	" 1008
Gy. 705	Sz. 750	Gy. 210	Sz. 930	Sz. 1220	ind. Budapest K. p. u. a gyorsvonat	érk.	Sz. 545	Sz. 1230	Gy. 125	Sz. 725	Gy. 920
" 1232	" 331	" 659	" 600	" 903	érk. } Piski	ind.	" 939	" 500	" 820	" 1142	" 415
" 1247	" 406	" 709	" 630	" 1115	ind. } Alvinc	érk.	" 852	" 420	" 808	" 1100	" 401
" 355	" 909	" 1017	" 1110	" 589	érk. } Gyulaféhevár	ind.	" 417	" 1041	" 455	" 614	" 1244
" 456	" 1042	" 1125	" 1240	" 717	érk. } Tövis	ind.	" 250	" 904	" 350	" 445	" 1120
" 510	" 1101	" 1137	" 1259	" 732	érk. } Kocsárd	ind.	" 233	" 847	" 337	" 425	" 1107
" 533	" 1135	" 1200	" 132	" 803	érk. } Marosludas	ind.	" 205	" 817	" 315	" 351	" 1046
Sz. 220	Sz. 1201	Sz. 335	Gy. 947	Sz. 855	ind. Kocsárd	érk.	Sz. 705	Sz. 1052	Sz. 222	Gy. 650	Sz. 1246
" 257	" 1239	" 410	" 1015	" 932	érk. } Marosvásárhely	ind.	" 628	" 1016	" 145	" 625	" 1209
" 412	" 156	" 523	" 1115	" 1051	ind. } Szászrégen	érk.	" 510	" 902	" 1229	" 524	" 1052
" 422	" 206	" 607	Sz. 1139	—	érk. } Gyergyószentmiklós	ind.	—	" 847	" 1154	—	" 1032
" 545	" 309	" 710	" 1238	—	ind. } Mádéfalva	ind.	—	" 745	" 1046	—	" 931
" 956	" 719	" 1045	" 354	—	ind. } Sepsiszentgyörgy	ind.	" 910	" 420	" 724	—	" 614
" 1140	" 856	—	" 533	—	érk. } Brassó	ind.	" 727	—	" 529	—	" 410
" 329	—	—	" 748	—	érk. } Kiskapus	érk.	" 433	—	—	—	" 1235
" 520	—	—	" 926	—	érk. } Nagyszeben	ind.	" 245	—	—	—	" 1100
Sz. 224	Tvsz. 522	Sz. 1019	Vv. 336	Sz. 726	ind. Kiskapus	érk.	Sz. 857	Tvsz. 252	Sz. 604	Vv. 910	Sz. 1233
" 353	" 712	" 1149	" 518	" 856	érk. } Fogaras	ind.	" 727	" 100	" 433	" 720	" 1110
" 813	—	" 548	" 951	—	érk. } Segesvár	ind.	" 333	" 814	" —	" 442	—
Vv. 455	Vv. 1100	Vv. 730	—	—	ind. } Héjasfalva	érk.	Vv. 702	Vv. 442	Vv. 1000	—	—
" 526	" 1130	" 800	—	—	érk. } Székelyudvarhely	ind.	" 634	" 413	" 932	—	—
" 725	" 132	" 1012	—	—	érk. } Brassó	ind.	" 451	" 230	" 748	—	—
Sz. 531	Sz. 1100	Sz. 245	Sz. 613	—	ind. } Sepsiszentgyörgy	érk.	Sz. 810	Sz. 100	Sz. 520	Sz. 926	—
" 646	" 1218	" 359	" 730	—	érk. } Kovászna	ind.	" 647	" 1140	" 400	" 808	—
" 810	" 147	" 518	" 911	—	érk. } Kézdivásárhely	ind.	" 526	" 1005	" 247	" 645	—
" 859	" 234	" 602	" 956	—	érk. } Bereczk	ind.	" 412	" 918	" 200	" 603	—
" 1023	" 400	" 730	—	—	érk. } —	ind.	—	" 734	" 1235	" 439	—